

UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU (EÚ, Euratom) 2017/1745

z 27. apríla 2017

s poznámkami, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o absolútoriu za plnenie rozpočtu Európskeho spoločného podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy (spoločný podnik Fusion for Energy) za rozpočtový rok 2015

EURÓPSKY PARLAMENT,

- so zreteľom na svoje rozhodnutie o absolútoriu za plnenie rozpočtu Európskeho spoločného podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy za rozpočtový rok 2015,
 - so zreteľom na článok 94 rokovacieho poriadku a prílohu IV k nemu,
 - so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A8-0108/2017),
- A. keďže Európsky spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy (Fusion for Energy) (ďalej len „spoločný podnik“) bol zriadený rozhodnutím Rady 2007/198/Euratom v marci 2007 na obdobie 35 rokov;
- B. keďže členmi spoločného podniku sú Euratom, zastúpený Komisiou, členské štáty Euratomu a tretie krajiny, ktoré s Euratomom uzavreli dohody o spolupráci v oblasti riadenej jadrovej syntézy;
- C. keďže cieľom spoločného podniku je poskytovať príspevok Únie na medzinárodný projekt energie jadrovej syntézy ITER, vykonávať dohodu o širšom prístupe medzi Euratomom a Japonskom a pripraviť výstavbu demonštračného reaktora jadrovej syntézy (DEMO);
- D. keďže spoločný podnik začal samostatne fungovať v marci 2008,

Všeobecne

1. konštatuje, že v správe Dvora audítorov o ročnej účtovnej závierke spoločného podniku za rozpočtový rok 2015 (ďalej len „správa Dvora audítorov“) sa uvádza, že ročná účtovná závierka spoločného podniku vyjadruje verne vo všetkých významných hľadiskách jeho finančnú situáciu k 31. decembru 2015 a výsledky jeho operácií a tok hotovosti pre práve končiaci rok v súlade s ustanoveniami jeho nariadenia o rozpočtových pravidlách a pravidlami účtovania, ktoré schválil účtovník Komisie;
2. berie na vedomie, že v správe Dvora audítorov sa uvádza, že transakcie súvisiace s ročnou účtovnou závierkou spoločného podniku za rozpočtový rok 2015 sú vo všetkých významných hľadiskách zákonné a riadne;
3. vyjadruje znepokojenie, že v správe Dvora audítorov je opätovne zdôraznené, že vzhľadom na komplexnosť činností projektu ITER vzniká značné riziko, že suma príspevku spoločného podniku k fáze výstavby projektu ITER sa zvýši, ale zároveň uznáva, že sa dosiahol výrazný pokrok v mnohých oblastiach s vplyvom na celú radiacu štruktúru projektu;
4. zdôrazňuje, že spoločný podnik je zodpovedný za riadenie príspevku Únie k projektu ITER a že je nevyhnutné dodržať rozpočtový limit vo výške 6 600 000 000 EUR do roku 2020; ďalej zdôrazňuje, že hlavnou výzvou projektu ITER je zabezpečenie dodržania realistického harmonogramu a rozpočtu a čo najskoršie odhalenie akéhokoľvek potenciálneho problému či odchýlky; konštatuje, že v správe Dvora audítorov sa v „zdôraznení skutočností“ opäť uvádza, že rozpočtový limit vo výške 6 600 000 000 EUR, ktorý bol dvojnásobkom pôvodných rozpočtových nákladov na fázu výstavby v roku 2010, nezahŕňal náklady na možné nepredvídané výdavky; preto berie na vedomie určitý pokrok v aktualizovanom ocenení príspevku spoločného podniku v roku 2015, čo je úplnejší údaj; je si vedomý skutočnosti, že nedávne zmeny, ktoré sa ešte stále zavádzajú, sú kľúčové pre budúci úspech projektu;
5. vyjadruje vážne znepokojenie, že v správe Dvora audítorov sa uvádza, že v roku 2015 spoločný podnik začal rozsiahly výpočet odhadu nákladov spoločného podniku na fázu výstavby projektu ITER pri jeho dokončení, čoho výsledkom bolo očakávané zvýšenie nákladov o približne 2 375 000 000 EUR, čo predstavuje 35 % nárast v porovnaní s údajom, ktorý Rada schválila v roku 2010; konštatuje, že táto suma je vyššia než zvýšenie, ktoré spoločný podnik nahlásil v novembri 2014, avšak berie na vedomie, že je to spôsobené širším rozsahom nového výpočtu, ktorý pokrýva celú fázu výstavby, a nie len odhadované odchýlky pri pridelených zákazkách; víta úsilie spoločného podniku o zabezpečenie ucelenejších a realistickejších odhadov nákladov;

6. poukazuje na to, že v správe Dvora audítorov je zmienka o prijatí akčného plánu na rok 2015 správnou radou spoločného podniku v súlade s akčným plánom ITER s cieľom vyrovnáť sa s výzvami spojenými so zložitou projektom ITER; berie na vedomie, že rada organizácie ITER (ďalej len „rada ITER“) na svojej schôdzi v júni 2016 konečne prijala *ad referendum* nový harmonogram a zdroje projektu ITER (nová základná línia sprevádzaná fázovým postupom s cieľom dosiahnuť prvú plazmu), ktoré boli považované za realistické, vrátane stanovenia hlavných míľnikov na obdobie 2016 – 2017 a cieľového dátumu pre dosiahnutie prvej plazmy v roku 2025; ďalej berie na vedomie, že v novembri 2016 rada ITER schválila *ad referendum* celkový harmonogram projektu až do míľnika prvej plazmy v roku 2025 a do operácie deuterium-tritium v roku 2035; konštatuje však, že nová základná línia ešte musí byť schválená Radou Európskej únie;
7. trvá na tom, aby Komisia do júla 2017 predložila oznámenie o projekte ITER, ktoré je dôležité pre zabezpečenie transparentnosti celého projektu a stanovenie ďalšieho postupu;
8. poukazuje na to, že v januári 2016 bol vymenovaný nový riaditeľ spoločného podniku, ktorý už zaviedol mnohé nevyhnutné a kľúčové zmeny; konštatuje, že okrem nového akčného plánu na rok 2015 predstavil riaditeľ 21 nových opatrení; berie na vedomie vysokú úroveň ambícií týchto nových opatrení, ktoré sú nad rámec zlepšovania rozpočtu a harmonogramu a majú za cieľ široký a komplexný pokrok v mnohých oblastiach ovplyvňujúcich výkonnosť projektu ITER, vrátane riadenia a komunikácie, profesionalizácie procesov, školení a profesijného rozvoja zamestnancov;
9. konštatuje, že v rámci udeľovania odloženého absolutória za rok 2014 požiadal orgán udeľujúci absolutórium riaditeľa spoločného podniku, aby predložil podrobnú správu o pokroku týkajúcu sa všetkých kľúčových opatrení, ktorá by potvrdila, že projekt napreduje správnym smerom a že všetky tieto opatrenia sa uskutočňujú; berie na vedomie, že táto správa bola orgánu udeľujúcemu absolutórium predložená v januári 2017;

Rozpočet a finančné hospodárenie

10. berie na vedomie, že konečný rozpočet na rok 2015, ktorý sa mohol čerpať, zahŕňal viazané rozpočtové prostriedky vo výške 467 901 000 EUR a platobné rozpočtové prostriedky vo výške 586 080 000 EUR; konštatuje, že miera čerpania viazaných rozpočtových prostriedkov bola 100 % a platobných rozpočtových prostriedkov 99 %; konštatuje však, že miera plnenia viazaných rozpočtových prostriedkov vzhľadom na pôvodný rozpočet na rok 2015 bola 49 % a platobných rozpočtových prostriedkov 82 %;
11. konštatuje, že zo sumy 467 900 000 EUR určenej na viazané rozpočtové prostriedky sa 52 % implementovalo prostredníctvom priamych individuálnych záväzkov a zvyšných 48 % prostredníctvom globálnych záväzkov; poukazuje na to, že nižšia miera individuálnych záväzkov, ako bolo pôvodne plánované, bola spôsobená najmä znížením čiastky hotovostného príspevku požadovaného organizáciou ITER, znížením sumy hotovostného príspevku požadovaného Japonskom a odložením zmlúv v oblastiach, ako je diaľková manipulácia, diagnostika a technológia plazmy;
12. konštatuje, že plnenie rozpočtu bolo vyrovnané, pričom globálne záväzky boli v súlade s poslednou zmenou pracovného programu na rok 2015 v oblasti prebiehajúcich obstarávaní, ktoré mali byť dokončené v roku 2016, a hlavné dotknuté oblasti boli budovy (z hľadiska zmeny či opcie týkajúcej sa hlavných zákaziek na nehnuteľnosti) a vákuová nádoba (z hľadiska dokončenia obstarávania hlavnej nádoby);
13. berie na vedomie, že úplné plnenie rozpočtu na rok 2015 viedlo k veľmi nízkej miere zrušených rozpočtových prostriedkov v roku 2015, ktorá predstavovala menej ako 0,1 % rozpočtu; berie na vedomie, že celkové zrušené rozpočtové prostriedky vo výške 925 783 EUR, čo zodpovedalo sumám nevyplateným v roku 2015 na otvorené administratívne záväzky, boli prenosené z roku 2014;
14. konštatuje, že v rozpočtovom roku 2015 bol zostatok z plnenia rozpočtu 1 070 000 EUR; konštatuje, že niektoré rôzne príjmy neboli zahrnuté do rozpočtu, napr. oneskorená platba členského príspevku Grécka za rok 2014 a úroky za oneskorenú platbu Španielska;
15. berie na vedomie, že v roku 2015 spracoval spoločný podnik 4 200 platobných transakcií (s výnimkou platov), čo predstavovalo mierne zníženie o 3 % v porovnaní s rokom 2014; ďalej berie na vedomie, že z toho 1 500 platieb zodpovedalo zaplateniu faktúr, pričom priemerná doba na úhradu faktúry sa v dôsledku snáh o optimalizáciu súvisiacich finančných procesov znížila o približne sedem dní; s uspokojením konštatuje, že zavedenie elektronického systému platieb v roku 2014 viedlo k výraznému zvýšeniu efektívnosti;

Prevenčia a riešenie konfliktov záujmov a transparentnosť

16. berie na vedomie, že riadiaca rada spoločného podniku prijala stratégiu boja proti podvodom a akčný plán na obdobie 2015 – 2017, ktorý vysvetľuje kontext fungovania spoločného podniku, t. j. zodpovednosť za riadenie veľkej sumy z verejného rozpočtu a prevenciu a odhaľovanie príslušných mechanizmov podvodu; berie na vedomie, že boli stanovené konkrétne ciele, ako je vymenovanie poradcu pre otázky etiky a pre OLAF a zvyšovanie povedomia;
17. konštatuje, že v roku 2015 spoločný podnik prijal rozhodnutie o pravidlách pre oznamovanie nekalých praktík a o revízii pravidiel pre konflikty záujmov z roku 2013 platných pre jeho orgány a výbory;

Výber a prijímanie zamestnancov

18. berie na vedomie skutočnosť, že spoločný podnik prijal vykonávacie predpisy k služobnému poriadku; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že ešte stále treba prijať určité osobitné predpisy k služobnému poriadku;
19. konštatuje však, že jednou z kľúčových výziev zostáva presúvanie zamestnancov spoločného podniku do oblastí s vysokou prioritou, a nabáda riaditeľa, aby pokračoval vo svojom úsilí optimalizovať zdroje medzi spoločným podnikom a organizáciou ITER;

Vnútoraná kontrola

20. berie na vedomie informáciu uvedenú v správe Dvora audítorov, že sa dosiahol výrazný pokrok v mnohých oblastiach systému dohľadu a kontroly a že výpočet odhadu nákladov na dokončenie fázy výstavby bol považovaný za veľký úspech;
21. berie na vedomie, že správna rada spoločného podniku schválila celkovú kontrolnú a monitorovaciu stratégiu, ktorej hlavným cieľom je poskytnúť primeranú istotu riaditeľovi a externým zainteresovaným stranám, pokiaľ ide o výkon systémov vnútornej kontroly spoločného podniku;
22. berie na vedomie, že spoločný podnik vyvinul nástroj na sledovanie zmlúv (portál na výmenu dokumentácie s dodávateľmi), ktorý predstavuje dôležitý nástroj monitorovania míľnikov a celkového pokroku projektu; ďalej berie na vedomie, že spoločný podnik začal vývoj nástroja na sledovanie odchýlok od zmlúv a ich zmien, ktorý umožňuje riadiť všetky zmeny zmlúv; nabáda spoločný podnik, aby pokračoval vo vývoji týchto systémov a plne využíval možnosti, ktoré ponúkajú;
23. berie na vedomie, že oddelenie vnútorného auditu spoločného podniku dokončilo v roku 2015 dva audity a uskutočnilo tri následné audity; očakáva, že spoločný podnik informuje orgán udeľujúci absolútorium o odporúčaníach a pokroku dosiahnutom v súvislosti s týmito auditmi; ďalej konštatuje, že útvary vnútorného auditu Komisie uznal pokrok, ktorý spoločný podnik dosiahol v oblasti verejného obstarávania, a dospel k názoru, že sedem z deviatich odporúčaní auditu v roku 2014 bolo primerane vykonaných;
24. berie na vedomie, že spoločný podnik neustále posilňuje svoju vnútornú kontrolu tým, že prostriedky sústreďuje na výstupy ITER požadované pre míľnik prvej plazmy, pričom dodržiava obmedzený rozpočet do roku 2020; berie na vedomie, že štruktúra spoločného podniku, pokiaľ ide o vlastníctvo a zodpovednosť, bola ďalej zlepšená v októbri 2016 vytvorením nového oddelenia, ktoré sa zameriava na obchodné a finančné otázky; vyzýva spoločný podnik, aby informoval orgán udeľujúci absolútorium o výsledkoch dosiahnutých v dôsledku týchto organizačných zmien;

Prevádzkové verejné obstarávanie a granty

25. berie na vedomie, že v priebehu roka 2015 sa začalo celkom 73 postupov prevádzkového verejného obstarávania a bolo podpísaných 79 zmlúv o verejnom obstarávaní v hodnote približne 326 000 000 EUR; ďalej berie na vedomie, že tieto hlavné prevádzkové postupy verejného obstarávania boli zadané a podpísané v oblasti budov a diaľkovej manipulácie, ale dôležité postupy boli podpísané aj v súvislosti s magnetmi a neutrálnymi časticami;
26. berie na vedomie, že priemerná doba potrebná na zadanie postupu verejného obstarávania nad 1 000 000 EUR sa v roku 2015 v porovnaní s rokom 2014 skrátila z 240 dní na 140 dní, ale mala by sa ešte znížiť, a to na 100 dní; poukazuje na to, že priemerná doba potrebná na zadanie postupov obstarávania pod 1 000 000 EUR a grantov je naďalej v súlade s údajmi za rok 2014;

27. berie na vedomie, že rokovacie konania spoločného podniku predstavovali 45 % v rámci postupov prevádzkového verejného obstarávania začatých v roku 2015 (v porovnaní s 58 % v roku 2014); vyjadruje presvedčenie, že napriek tomu, že spoločný podnik znížil mieru využívania rokovacích konaní v roku 2015, je potrebné vyvinúť úsilie na zlepšenie konkurencieschopnosti postupov prevádzkového verejného obstarávania vždy, keď je to možné a vhodné; berie na vedomie, že vzhľadom na veľmi obmedzenú konkurenciu, pokiaľ ide o niektoré vysoko špecifické dodávky, sú rokovacie konania často najvhodnejšou metódou verejného obstarávania, najmä vzhľadom na riziko, že verejná súťaž by mohla mať za následok zadanie zákazky neskúsenému, a teda nerealistickému hospodárskemu subjektu; vyzýva spoločný podnik, aby informoval o opatreniach, ktoré prijal v záujme zvýšenia konkurencieschopnosti svojich postupov prevádzkového verejného obstarávania, kedykoľvek je to možné;
28. zdôrazňuje, že Dvor audítorov vo svojej správe konštatoval výrazný pokrok v postupoch verejného obstarávania, ale poukázal aj na niekoľko nedostatkov, napr. vyššiu hodnotu odhadovaných nákladov pri dokončovaní dvoch projektov alebo oneskorenia v jednom postupe verejného obstarávania; vyzýva spoločný podnik, aby dosiahol pokrok pri rokovaniach s organizáciou ITER o tom, ako lepšie zladí rozdelenie finančných prostriedkov s dohodami o obstarávaní;

Právny rámec

29. berie na vedomie, že správa Dvora audítorov uvádza, že v decembri 2015 správna rada spoločného podniku konečne zmenila jeho finančné nariadenie a vykonávacie pravidlá tak, aby boli v súlade s novým finančným rámcom Únie, a že tieto pravidlá nadobudli účinnosť 1. januára 2016; zdôrazňuje skutočnosť, že Komisia vydala kladné stanovisko k zmenám, ktoré spoločný podnik vykonal vo svojich finančných predpisoch, vyzvala ho však, aby zväzil ďalšie rozpracovanie niektorých ustanovení, ktoré sa týkajú osobitných odchýlok od tohto nového finančného rámca Únie; na základe odpovede spoločného podniku berie na vedomie, že podnik plánoval začleniť takéto ustanovenia do svojich vykonávacích pravidiel do konca roku 2016; vyzýva spoločný podnik, aby informoval orgán udeľujúci absolútorium o tom, aké pokroky sa vo vykonávaní dosiahli;
30. berie na vedomie skutočnosť, že spoločný podnik prepracoval svoje pracovné postupy a procesy, na ktoré vplývalo jeho nové finančné nariadenie a vykonávacie pravidlá a jeho nové pravidlá verejného obstarávania a udeľovania grantov; na základe odpovedí spoločného podniku s uspokojením konštatuje, že nové požiadavky boli transponované do jeho pracovných postupov (politik, procesov, postupov atď.);

Práva duševného vlastníctva a priemyselná politika

31. berie na vedomie, že spoločný podnik v roku 2016 prijal jednotný dokument o duševnom vlastníctve; ďalej berie na vedomie, že spoločný podnik formalizoval používanie tohto dokumentu tým, že ho zaradil ako samostatný krok do všetkých nových procesov verejného obstarávania;

Dohoda s hostiteľským štátom

32. s uspokojením berie na vedomie, že v máji 2016 podpísal riaditeľ spoločného podniku po schválení správnu radou obnovenú zmluvu so Španielskym kráľovstvom o dlhodobom nájme svojich kancelárií, a to vrátane rozšírenia existujúcich kancelárskych priestorov o 1 000 m²; ďalej berie na vedomie, že správna rada schválila plány na modernizáciu kancelárskych priestorov spoločného podniku.
-